

ST. OLAV

Nr. 34

Oslo, den 26. august 1937.

49. årg.

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: St. Vinsensforeningen 70 år i Oslo. — Dødens makt og avmakt. — Spanias biskoper uttaler sig. — En konge bestiger sin trone. — Religionspsykologiens betydning. — Fred på jorden - — Det katolske Berlin. — Social uke i Nederlandene. — Fra Vikariatet. — Herhjemme. — - og derute.

St. Vinsensforeningen 70 år i Oslo.

Det er ihøst 70 år siden St. Vinsensforeningen blev stiftet i Oslo, og hvis første formann var kunstmaleren Schilling — der senere døde som Barnabiterpater i Mouscron i Belgia. Foreningen har i de svunne 70 år optatt som medlemmer kristne menn som forenet i bønn forpliktet sig til å utøve barmhjertighet. Og ingen kristelig barmhjertighetsgjerning skal være foreningen fremmed, omenn vårt særformål er å besøke de fattige i deres hjem. Medlemmene skal benytte enhver anledning til å trøste de syke og fangne, undervise de fattige, forlødte eller forsømte barn, yde de døende åndelig hjelp, når de ellers mangler den.

Det er ikke nok å tale og skrive når vi skal forsvare vår kirke mot tidens stormer, det må også handles. Disse ord blev sagt av de unge franske menn som stiftet den første «konferanse» i Paris. Og de er blitt gjentatt og lever i handling den dag idag. Den hellige Vinsens av Pauls velgjørenhetskonferanse — som den opprinnelig het, har alltid tallet menn av enhver alder eller stilling som innviet sitt liv til den kristelige barmhjertighets tjeneste.

Lever ikke vi som de første kristne, midt i en korrupt sivilisasjon — i et helt verdslig innstillet samfund, som er ved å bryte sammen. Vår plikt og skyldighet er å bære ild til den sluknende livsvarme i vår tro og vårt liv, så det påny kan flamme op en hjertenes luende brand til trøst for Jesu hjerte.

Og nu spør jeg St. Vinsensforeningens medlemmer i Oslo om de kjenner en katolsk kristen i nød som de ikke har besøkt nylig. Nød kan være av både åndelig og fysisk art. Det vet vi alle. Når møtte du sist i St. Vinsensforeningen? Og når gav du sist din skjerv i bøssen? Etter denne selvransakelse går vi over til å minnes syttiåringens bramfrie og

stille arbeide i Oslo. Nettop det arbeide som gir oss rett og plikt til å forsvare og utbre vår hellige tro.

Alle de gamle stiftere av foreningen, edste medlemmer og trengende trosfeller er døde. Det gir mig alltid en eiendommelig følelse å bade i foreningens gamle protokoller, ialt 5, fra starten i 1867 til nu. Hvem kan nu fortelle mig noe om W. Werenskiold eller cand. jur. Julius Werenskiold (optatt i 1874), begge konvertitter og ivrige medlemmer av St. Vinsensforeningen? Eller hvem blev eldst av navnene P. Unger, Albert Unger, C. Unger sen. og jun. Fra den eldste tid forekommer navner som Guidotti senior og junior, Metz (murmester), Kleysler, Kahrs, Haverkamph, de Claudewitz, Lund, cand. Boeck, Gmeiner senior og junior, Ellefsen († 1874), studenter var flere av dem.

I 1872 møtes man regelmessig med bl. a. navnet Lund, en kjøpmann som senere reiste til Bergen. Han foreslog at foreningen skulde kjøpe et stykke jord til egen katolsk kirkegård — men forslaget blev nedstemt. Samme skjebne fikk Lunds forslag om å «bekoste abonnert for fattige «Skandinavisk Kirketidende». Begge avslag begrunnes med at de oversteg foreningens økonomi og lå utenfor foreningens virkeområde. På motereferat fra den 12/2 1872 leses følgende: «Hr. pastor Stub frembragte for foreningen hilsen fra foreningens første president hr. Schilling og fra hr. Mahler».

Marie Halvorsen, den første norske konvertitt, som mistet sin stilling p. gr. a. sin konversjon, kom i stor nød og blev ydet hjelp i sin alderdom av foreningens midler, som forøvrig var temmelig små. Det øvrige klientel som også fikk sine regelmessige husbesøk og støtte, var som regel utlendinger, men

navnene finnes ikke mere i menighetene våre. Det forekommer svenske, tyske, italienske o. a. navn som får støtte og besøk år etter år. Så kommer et bidrag til begravelse, og så kommer det nye navn.

Det samtales i møte 3/6 1877 om hvorvidt det ikke vilde være hensiktsmessig å få det norske sprog en smule mere innført innen foreningen enn nu er tilfelle — (cand. hr. Boeck du Dal). Man henvendte sig til Kjøbenhavn og fikk kjøpt 50 eksemplarer av statuttene på «modersmålet». Den siste blev oversatt til norsk i 1928 og trykt med godkjennelse av daværende apostolisk administrator Olaf Offerdahl, som alltid var foreningen en god mann og beskytter. Av geistlige som stadig hadde sin gang i foreningen, nevnes pater Stub, Hagemann, Maeterhuit, van Witberghe, Boller, Blancke, prefekt Bernard, p. Grüner, Günther, Offerdahl, Kjelstrup m. fl. Som studenter har jeg funnet Th. Engelsen, Sund og Bergwitz i medlemsprotokollen.

Foreningens første formann eller president var maleren Schilling, så kom de tre Unger, murmester Unger 1867—1871, Alb. Unger 1871—1887, Carl Unger 1887—1923, pors.maler Wasler 1923—1924, disp. Carelius 1924—1926, gross. Sund 1926—1927 og siden har undertegnede forsøkt å løfte arven — og ti år er gått. Foreningens eldste medlem er prof. Polaczek opt. 9/3 1890. Av foreningens medlemsprotokoll ses at flere allerede har vært medlemmer i over 20 år og alderen på medlemmer dreier sig gjennomsnittlig om 45 år. Av trofaste og fortjente medlemmer som er død i vår tid, kan bl. a. nevnes emaljør Ferd. Nikes, mekanikker C. J. Nordquist og jernbaneformann Bjørnstad. Sistnevnte særlig flittig og flink som husbesøker og møtemann. Både biskop Fallize og prefekt Bernard besøkte fra tid til annen foreningens møter.

En fast institusjon innen foreningens arbeide er det så å si blitt av vår feriekoloni og våre juleinnsamlinger. Det deles ut før og etter hver jul matvarer, kull o. l. til ca. 40 trengende familier som besøkes. Det er i år for 13. gang at vi har hatt feriekoloni for våre katolske barn i sommertiden, herav i Sylling 9 år på rad. Den første var i 1925 langt inne i Bundefjorden (15 piker, 13 gutter, leder gråsøsteren Hilaria). Nr. 2 på Fjellstrand (11 gutter og 12 piker, str. H.). Nr. 3 og 4 på Munkerud. I 1925 kostet den oss kr. 1058, 1926 kr. 1000, 1927 kr. 1000, 1928 kr. 1400, 1929 kr. 1385, 1930 kr. 1400, nr. 7 1931 kr. 1998 (underskudd på innsamlingen kr. 654!), nr. 8 1932 kr. 1700, nr. 9 1933 kr. 1200, nr. 10 1934 kr. 2913 (brand!), nr. 11 1935 kr. 1300, nr. 12 1936 kr. 971 (13 barn), nr. 13 — i år — kr. 1960. Leder siden 1934 fru G. Sørnum for småpikene.

Kolonien venter nu bare på en velgjører som kan skjenke den hus — byggefondet er bare kr. 3000 ennu. Feriekolonien hadde i år 27 barn som hver kostet pr. dag kr. 1,64 i 34 dager = kr. 55,80 pr. barn for hele tiden. Det koster å ha stor familie.

I 1872 møter man regelmessig med bl. a. navnet

Vinsensforeningen, og som vi håper for alle gode katolske kvinner og menn som forstår alvoret og handler derefter som katolske kristne. Salige er de barmhjertige, ti de skal vederfares barmhjertighet.

Men når vi ihøst kanskje lager en liten propagandafest for St. Vinsensforeningen, så tilroper jeg alle medlemmer med ynglingesangens ord: Det er ei tid å blunde i fagre ungdomsår.

Oslo, Ensøveien 1, 10/8—37.

Ivar Ruyter.

Dødens makt og avmakt.

15. søndag etter Pinse.

Dødens makt er stor. Der er dem som sørger over døden uten håp. De gamle grekere fremstillet døden som en genius med en omvendt sluknet fakkelyset sluknet, livet sluknet, alt er til ende. Men dette er intet kristelig symbol på døden, og det er et misgrep når det anvendes på kristnes graver. Ti vi vet mer enn at lyset og livet er slutt, og vi sørger ikke som de der ikke har håp.

Dødens makt er stor. Men Kristi makt er større, og mot denne skal dog til sist dødens makt vise sig som avmakt. Når han opvakte fra de døde enkens sønn av Naim, Jairi datter og Lazarus, betyr dette ikke at han nu på en gang vilde bortta dødens straff fra den syndige menneskehet. Men han vilde vise sin makt til å gjøre det som engang skal skje, når dødens brodd er brutt og døden selv er opslukt til seir. Han har dermed i handling gitt forjettelsen om de dødes opstandelse. Og tror du dette, skal du se Guds herlighet.

Efter Krogh-Tonning: «Kirkeåret».

Spanias biskoper uttaler sig.

Som bekjent er der blant katolikker i alle land meget delte meninger om den spanske borgerkrig. For å rettlede opinionen er der utsendt et kollektiv hyrdebrev fra to spanske kardinaler, 6 spanske erkebiskoper, 35 spanske biskoper og 5 kapitularkvikarer, stilet til alle katolske biskoper i verden.

Det begynner med å fastslå at borgerkrigen har rystet det spanske samfund i dets grunnvoll og bragt selve nasjonens eksistens i fare. De spanske

biskoper har like fra dens første begynnelse beklaget den, ti krig er alltid et meget stort onde. Kirken har ikke ønsket denne krig og ved dens utbrudd absolutt tatt parti for de lovlige makthavende for sammen med dem å arbeide for det almene vel. Men det er en uimotsigelig kjæmpegjerning at allerede før 18. juli 1936 hadde de rettmessige myndigheter avgitt sin makt til de revolusjonære folkemasser og den demokratiske frihet var blitt avløst av den rå vilkårlighet. Ved februarvalgene i 1936 hadde Høire fått over 1/2 million flere stemmer enn Venstre — allikevel fikk man ved uriktig annullering av valgresultatene gitt det 118 ferre mandater enn Folkefronten. Det nye parlaments lovlighet var således fra begynnelsen av ytterst tvilsom og dermed var landets vel allerede stedt i fare før krigens utbrudd.

Derefter behandler biskopene påstanden om at det var militæroprøret som forstyrret freden og kirkefyrstene er av den oppfatning at det motsatte er tilfelle. I sommeren 1936 sod valget enten mellom et fortsatt ødeleggelsesverk fra kommunistisk hold eller å forsøke å stanse det på helt avgjørende vis. Det er en historisk kjæmpegjerning at der samtidig med den militære reisning utbrøt en anarkistisk-kommunistisk revolusjon som truet med å tilintetgjøre alle bestående samfundsgoder.

Biskopenes skrivelse gir i tilslutning til dette nøiaktig oppgave over de eksempløse grusomheter som skyldes denne revolusjon. Over 20 000 kirker er helt ødelagte og i de hjemsøkte provinser er 40—80 % av alle prestene myrdet. Over 300 000 borgere har måttet bøde med livet for sin religiøse overbevisning — de fleste på den forferdeligste måte, som står i absolutt strid med alle grunnregler for civilisert krigsførsel, inspirert som de er av et rasende antikristelig hat som har skapt tusener av martyrer.

Lengre frem i hyrdebrevet går biskopene inn for den nasjonale bevegelse som har styrket den patriotiske bevissthet og fremmet den innbyrdes kjærlighet. I de provinser som styres av den nasjonale regjering hersker der ro og orden og det kristne liv blomstrer op. Man tør håpe at rettferdighet og fred atter vil kunne komme til makten. Den spanske borgerkrig er ikke en krig mellom de rike og fattige eller mot demokratiet og det er fullstendig falskt hvis man anklager førerne for den nasjonale bevegelse for de samme utskielser som folkefronten. All krig medfører beklagelsesverdige foreteelser, men folkefrontens tilhengere dreper og ødelegger for selve drapets og ødeleggelsens skyld hvad man ikke med sannhet kan si om motparten. Og kirkefyrstene fastslår at rettferdighet og fred først vil holde sitt inntog i Spania når den nasjonale bevegelse seirer.

I et mektig slutningsoprop til hele den katolske verden forlanger biskopene ikke annet for Spania enn sannhetens almisse. Bakvaskelse og løgn har ført til at man nekter den forfulgte spanske Kirke endog rett til å være offer. Derfor ber biskopene alle katolikker om å gå inn for den krenkede sannhet.

En konge bestiger sin trone.

Under store festligheter har den 18-årige kong Faruk, sønn av kong Fuad I besteget den egyptiske trone etter å ha nådd myndighetsalderen. Begivenheten er en merkepel i landets 6000 år gamle historie, da det er flere århundrer siden en konge har regjert over et fritt og uavhengig Egypten. Befolkningen var klar over dette og hyldet sin unge hersker med stormende begeistring. Ved en Europareise som har strakt sig nesten over et halvt år, har den sympatiske kong Faruk knyttet en rekke betydningsfulle forbindelser med alle de større lands regjeringer og ved sin gjennomkultiverte og vinnende optreden skaffet sig mange og innflytelserike venner.

Den egyptiske kongerekke går som bekjent tilbake til begynnelsen av den bibelske tid, men det er forskjellige dynastier som har bekledd tronen. Den egyptiske kongehistorie viser en uavbrutt vekslen av mektig storhet og dyp fornedrelse — få land kan i den grad avgi illustrasjon til den evige saga om menneskelivets omskiftelighet.

Opprinnelig var det små fyrstedømmer ved Nilens delta som sluttet sig sammen i to kongeriker, hvorav det ene hurtig beseiret det annet. Det var en hoitstående kultivert befolkning, som satte sig et storslått minnesmerke ved sin regulering av Nilens oversvømmelse, sin organisering av et embedsvesen og sin oppfinnelse av skrivekunsten, samt ved sine astronomiske kunnskaper som inndelte året i 365 dager. Dette var ca. 4200 f. Kr. Det var kong Mene som skapte denne stat og gav kongedømmet guddommelig rang: man kalte kongen Per-o, det gamle testamentes Farao, som betyr «det store hus». Allerede dette «gamle rikes» 3. og 4. dynasti bygget en del av pyramidene, ut fra folkets enestående matematiske og astronomiske viden. Landet blomstret med sin forfatning hvilende på sin adel, sin frie middelstand og sine livegne bønder, inntil prestene og embedsmennene satte sig op mot kongeveldet og riket gikk i oppløsning under det 6. dynasti. Det var menneskene selv som forviste sig fra sin egen hoide — den gamle historie om de ulykker oprørets ånd alltid medfører.

Landet måtte begynne sin kamp for tilværelsen påny — det 7. og 8. dynasti skapte noenlunde ordnede tilstander. Men det 9. og 10. dynasti stod i fremmedherredømmets tegn. Det var fyrstene av Theben som dannet det «mellemske rike», og innledet den egyptiske klassisisme. Faraone Sesostri I og Amnemhet III skapte en ny blomstringstid og underla sig Libyen, Sinai og Nubien. Kunsten preunder de praktfulle bygningsverker hvis monumentale stil, som Egypten alltid tross de skiftende tider var forblitt tro, tillot konstruksjoner som gav temp-

lene en imponerende majestet. Folket arbeidet efter en planmessig samfunnsøkonomi, ga sin kultur et nytt og bedre grunnlag og utformet et embedshierarki som løftet Farao op på en svimlende høide. Fra denne sin eneveldige stilling innførte han en ny religiøs kultus idet man gikk over til en panteistisk soldyrkelse, til steds- og stammeguddommer. Man æret Amon, Ptah, Chnum, solgudene Re, Atum og Horus, nilguden Hapi, jordguden Gab, luftgudene Schu og Thot, måneguden, dyreguder som tyren Apis, krokodillen Sobek, flodhesten Thoeris samt dødsgudene Iris og Osiris. Over alle gudene stod den mektige guddom Re.

Men atter ødela menneskene tilværelsen for sig selv. Oprøret brøt ut under det 13. dynasti og hitkalte de nye herrer, Hyksos, som kom fra Syrien og Palestina og tyraniserte Egypten fra 2000—1600 f. Kr. Atter var det fyrstene fra Theben, i første rekke Ahmose I, som reddet landet og la fundamentet til «det yngste rike». Egypten begynte å bli en verdensmakt og kongene Amenhotep og Tumosis gjorde det til en første rangs militærstat. Tutmoses III førte 14 felttog og tilbakeerobret Syrien, Palestina, Nubien og den største del av det dengang kjente Asia. Hans gemalinne Hatschepsut var like så ærgjerrig og opflammet ham stadig, og en eventyrlig rikdom som følge av verdensmakten kjenner tegner denne epoke som utmerker sig ved sine overdådige praktbygninger med spor av en nesten utrolig luksus.

Men en ny krise inntraff. Officerene, embedsmennene og prestene gjorde oprør mot kongen. Men kong Amenhotep IV satte hårdt imot hårdt idet han ganske enkelt avsatte Egyptens gud Amon og innførte en monoteistisk solkultus, som fikk et eget storslått tempel bygget. Samme kong Amenhotep, også kalt Echnaton, var et ualmindelig menneske, en dyp tenker, en idealist, som av all makt gikk i bresjen for sine ideer og dog var svak overfor kvinnes innflytelse. Hans gemalinne Nofrete var en helt tidløs skjønnhetstype og høit begavet. Hun gikk med liv og sjel inn for tanken om et enig folk som levet i fred inn- og utadtil og man kan godt betegne henne som mor til folkeforbundets idé.

Men snart satte degenereringen sitt dystre preg på folket som følge av den forfinede levesett. Tutanchamen stred en håpløs kamp for å bevare Egyptens gamle maktstilling. Et nytt opsving kom med kongene Haremhet, Sethast I og Ramses II — den siste var som en levende personliggjørelse av hele Egyptens storhet. Men etter ham overtok prestene herredømmet under det 20. dynasti. Og tiden fra det 20.—30. dynasti er å betrakte som en uavbrutt nedgangs- og forfallsperiode.

Assyrene, perserne under Alexander og satrapene av Ptolemæus-slekten behersket vekselvis landet og tilsist blev Egypten en romersk-byzantinsk provins og 639 e. Kr. et bytte for araberne. Under etterkommerne av profeten Muhammed, fatimidene, dannet det sammen med Syrien en islamitisk stormakt i det

østlige Middelhav. Under Aijubedene gikk det op og ned og likeledes under Mamelukkene.

Mange års nedverdiggelse fulgte, hvor landet ikke engang var et lydrike, men bare blev betraktet som en provins av en eller annen fremmed makt — til sist var denne makt Tyrkiet. Men på Napoleonstiden våknet Egypten til liv igjen. Etter slaget ved Auboukir forjog englenderne franskmennene og en albansk troppefører Mehmed Ali slo tyrkerne. Han grunnla det dynasti som regjerer nu, blev nokså mektig og representerte etterhvert en betydelig fare for den tyrkiske regjering, som ennå betraktet Egypten som en del av sin domæne. Men Mehmed seirer atter over tyrkerne i slaget ved Nisebis og fikk arverett til den egyptiske trone garantert av de europeiske stormakter som dog samtidig krevet at han skulde anerkjenne den tyrkiske overhøihet. Mehmet Ali var klok nok til å gjøre det, idet han forutså at i årenes løp vilde denne overhøihet bli mer og mer nominell, hvilket også skjedde da Egypten efter hvert fikk europeisk interesse på grunn av planene om en kanal gjennom Suez-tangen, hvorved landet blev vokter av sjøveien til India og av vital betydning særlig for England. I 1867 fant derfor Ismail Pascha, den daværende Khedive — vicekonge — at tiden var inne for en klok europeisk tilnærmissespolitikk, men samtidig led det egyptiske finansvesen en hård påkjønning idet man trodde man kunde gjennomføre Suezkanalen ved egne midler, hvilket selvfølgelig var umulig. Staten kom på falllittens rand og nedsettelsen av en engelsk-fransk finanskontroll viste sig nødvendig. Der utbrøt derpå oprør mot khediven som bad om engelsk hjelp og mer enn gjerne fikk den. En engelsk flåte landsatte tropper i Alexandria og slo med letthet de nasjonalistiske oprørere under Arabi-Pascha. En engelsk generalkonsul overtok protektoratet og blev ved verdenskrigens utbrudd erstattet av en overkommisarius.

Med verdenskrigens slutt begynner et nytt kapittel av Egyptens historie, hvis hittil største navn er Sagkul Pascha. Denne fikk England til å gi efter for det nasjonalistiske påtrykk og opgi protektoratet samt anerkjenne Egypten som selvstendig stat. Ved sin reservatrett til å sikre Suezkanalen militært, sin innflytelse på den egyptiske utenrikspolitikk og sin kontroll over finansvesenet har England jo allikevel alltid en finger med i det egyptiske spill.

Sultan Fuad blev den første konge over det nye Egypten. I det konstitusjonelle monarki stod en stadig kamp mellom Wafdpartiet som var utpreget nasjonalistisk og de partier som holdt på engelsk innflytelse, men Fuad regjerte temmelig diktatorisk og skapte et godt grunnlag for nærmere forståelse mellem de divergerende opfatninger ved en velberegnet og fredsvennlig politikk. Efter hans død var det derfor mulig å fortsette med rolige forhandlinger i alle foreliggende spørsmål og i 1936 opnådde landet å få en overenskomst med England i følge hvilken det blev anerkjent som suveren stat og likeberettiget med England selv.

Nu har altså Fuads sønn, kong Faruk I besteget tronen. Ennu er han et ubeskrevet blad, men folket har altså hilst ham med begeistring og de toneangivende europeiske stater med vennlighet. I hans unge hender hviler nu jordens eldste rikes skjebne. Og den kristne verden følger ham med sympati — det land, som engang gav vår frelser ly og beskyttelse for hans fienders forfølgelse kan aldri bli oss fremmed og likegyldig.

Relionspsykologiens betydning.

I de siste årtier har kampen mellom tro og vantro antatt helt nye former som kaller på alle interessertes oppmerksomhet — og hvilken kristen er ikke interessert når det gjelder kampen for selve troen, for Guds rike på jorden, for Guds seier i og mellom mennesker? Men for å kjempe effektivt må vi være helt klar over hvordan stillingen i virkeligheten er — og det er selve denne stilling, selve problemenes art som har skiftet så fulstendig karakter og krever en ganske annen fremgangsmåte enn før.

Vantroen i våre dager kan nemlig ikke mer bekjempes alene med metafysiske beviser for troens sannhet — troens sannhet er jo enn ikke et problem for det moderne menneske, fordi det har vært eller er så gjennomsyret av tvil at det på forhånd nærer mistillit til alle forstandsbetonte «beviser». Om trosevnen er «sann» eller falsk» interesserer ikke nær så meget som om den bunner i noe ekte eller uekte, sunt eller sykelig. Alle moderne innvendinger mot Gudstroen blir for det meste sammentrengt i følgende påstand: «Troen på en allmechtig Gud ut-springer av noe sjelelig usunt, uekte, sykelig og hysterisk».

Kristendommens fiender hevder jo nesten alltid at den gudfryktige er verdensfjern. feig overfor tilværelsens krav og en svekling som ikke kan få noe ut av livet og derfor flykter bort fra hverdagens tunge virkelighet til en lys illusjon om et kommende himmerike som skal erstatte alle skuffelser og nederlag. Det kommer derfor ut på det samme om den moderne videnskap betegner troen som en nevrose eller den moderne politiker kaller den «opium for folket».

Nutidens mennesker har revet sig løs fra Gud og tilber sitt eget jeg, istedetfor Skaperen. Men idet de har guddommeliggjort mennesket har de gitt alle som kjemper den gode strid for troen, et brukbart våpen i hende. Skal vi vise menneskene veien tilbake til den Gud de har forlatt, må vi som utgangspunkt ta mennesket selv. Dette er religionspsykologiens oppgave, og derfor har utviklingen av den kristne antropologi nu tatt så mektig et sprang. Gjennom antropologien, gjennom erkjennelse av menneskevesnet, kan man rekke frem til den en-

keltes religionsproblem, hjelpe ham til først å formulere det og senere løse det. Noen av de viktigste problemer nu sies å være følgende:

Bor der i oss mennesker en religiøs drift som ikke tillater oss å gå op i de enkelte øieblikk, men tvinger oss til å søke det evige i alt det omskiftelige, det faste i alt det vaklende? Og har vi denne religiøse vilje, hvad er så dens mål? Kan den virkelig finne tilfredsstillelse i troen på sig selv, på en immanentisk Gud, eller krever den ikke å hvile hos en overpersonlig Gud, Skaperen og opprettholderen av alt og alle? Er troen virkelig kun en flukt fra en tung hverdag til en ønsketilværelse — for å undgå arbeid og besværligheter, plikter og byrder hvor vi er? Er tro og vantro en slags skjebne som rammer et menneske ut fra hans race-biologiske anlegg, eller har han fri vilje til å uttale et bevisst ja eller nei til Gud?

Og endelig er store spørsmål: er tro et sunt eller sykelig trekk i vår karakter? Hvis et menneske ikke mer tror, er det så det sunde, sterke overmenneske som Nietzsche har drømt om — eller er det det menneske om hvilket Nietzsche i øieblikk av sannhetserkjennelse har sagt: «Han er en syk som er blitt forgiftet av slangebit, fordi han i Paradiset lyttet til den forførende stemme: «Dere skal bli som Gud —?»

På disse spørsmål er det at den moderne vantro venter og krever svar. Og det nytter ikke å ville avfeie ham med tomme slagord. Vi må erkjenne de fakta som foreligger, de vanskeligheter som skal bekjempes, og fra dem, med dem som utgangspunkt komme frem til religionens kjerne, troens store kraft som hjelpemiddel i den daglige kamp for tilværelsen. Fra de felles livserfaringer, fra det psykologiske grunnlag bygges veien først til forståelse og siden til enighet.

Derfor er det religionspsykologien som kan gi menneskeheten fast grunn å stå på, så den kan gjenopbygge sitt religiøse felles hjem. Et godt hjelpemiddel har vi fått i den nylig utkomne «Psychologie des Gottesglaubens» av dr. theol. phil. Georg Siegmund (Brieg, Schlesien). Vi skal i en følgende artikkel komme nærmere inn på hans uttalelser om forholdet mellom tro og sjelelig sunnhet.

Fred på jorden.

Da pave Pius XI i sin første rundskrivelse meddelte at han tok det som sin særlige gjerning å virke for «Kristi fred i Kristi rike» må han ha forudsett hvorledes fremtiden vilde forme sig. Bønnen om fred på jorden er blitt mer og mer påkrevet og alle som virkelig av hjerte streber efter å være en god og trofast katolikk, et virkende medlem av Kristi Kirke på jorden, kan ikke komme utenom sin oppgave om fredsstifter — hvad enten det gjelder det daglige liv i hjem og på arbeidsplass el-

ler vår ferd som medlemmer av det borgerlige samfund eller vår holdning i nasjonale og internasjonale spørsmål.

Men denne oppgave kan vi ikke løse hvis vi ikke søker kraft og styrke i bønn, i en stadig og daglig bønn om fred i hjertet. Ti den fred vi søker er en særlig Guds gave — det er ikke den «fred» som i bunnen bare er feighet, ugidelighet eller selvoppgivelse. Det er den fred hvis bærende kraft er det viljebetonte offer, den utviklede evne til å finne hverandre tvers gjennom alt det subjektive som skiller, frem til det objektive som forener i Kristi sinnelag.

Men skal en slik bønn bli en virkelig åndelig maktfaktor må den bes i fellesskap. Og her har de engelske dominikanere i Laxton, Stamford, gjort en betydelig innsats. Den 27. i hver måned leses en messe i Kristi freds intensjon, og fremme på altret ligger en navnefortegnelse over alle dem som er med i fredsbønnens brorskap. Disse har som forpliktelse hver dag å be et ledd i Rosenkransen eller en annen lignende bønn for Kristi fred i Kristi rike — barn ber tre ganger et Hill dig, Maria. De som ber brevlar eller andre større bøkker kan la en del av sin daglige bønn gjelde Guds fred.

Hvis noen her i Norge vil delta i denne dominikanernes bønnering, kan de sende sitt navn på et brev kort til

Pater Gerald Vann, O. P.
Blackfriars School.
Laxton,
Stamford,
England.

Vi minner forøvrig om Kristi fredsverk herhjemme som pastor C. Riesterer, Sylling, er den drivende kraft i og hvis formål er det samme.

Det katolske Berlin.

I disse dager feirer Berlin sin 700-årsfest — og det kan derfor også være grunn til å kaste et blikk på det katolske Berlin, på katolisismens historie og «Katholiches Kirchenblatt» skriver — katolisismen i Berlin kan ikke skilles ut fra byens historie som noe særlig. «Vi må glede oss over den andel som katolske krefter har hatt i byens menighets historie. Denne menighets ungdomstid var katolsk — det dokument hvortil 700-års festlighetene støtter sig er på det aller næreste knyttet til en katolsk geistlig navn — og denne ungdomstid er felles for alle».

Det moderne Berlin er ingen katolsk by. Og katolisismen gjør selvfølgelig ikke krav på å ha formet rikshovedstadens åndelige ansikt ut fra sine prinsipper — dertil er der rent tallmessig altfor lite katolsk-religiøst liv i denne verdensstad. Ingen vil vel overhodet hevde at Berlin i det hele tatt har et ensrettet åndelig preg — den er langt mer å sam-

menligne med en smeltedigel, i hvilken krefter fra de forskjelligste sider flyter inn og nu slåss med hverandre eller søker i fredelig innbyrdes kappstrid hver for sig å fylle sin misjon. Man har ofte nok stemplet Berlin som sjelløs og som uthulet — men man tenker ikke på at det daglige liv, det daglige arbeid, de daglige ferdselsveier på en helt annen hektisk måte enn på mindre og roligere steder legger beslag på menneskenes hele oppmerksomhet, så alt det ytre lett kommer til å dominere det indre sjelelivs pleie. Man har gjort meget for å skaffe byen grønne «lunger», hvor mennekene kan hvile sig i parkenes vakre natur og ikke få sin sunnhet ødelagt i gatenes stenørken. Men hvad vilde der være blitt av alle innbyggerne om der ikke også hadde arbeidet sterke indre krefter på å røkte sjelens krav på hvile og åndsføde? Hvad var der blitt av denne by om ikke de ensformige grå husrekker stadig blev brutt av kirkebygninger, som vel sjelden behersker selve bybilledet i noen større grad, men i de enkelte deler av staden kan danne som hvilepunkter for blikket og opfordre til samling om det ene fornødne?

Berlins katolikker behøver ikke å skamme sig over sitt stille sjelelige byggearbeid i byens menneskemasse — og det skal være sikkert og visst at de ikke har det lett i våre dager. For det meste er de innvandrere fra andre deler av riket — kun rent undtagelsesvis er de født i byen. Derfor må de ofte arbeide på likesom fremmed jord og selv bygge noe helt nytt op. Dette kan være både en fordel og det motsatte — men det er lykkedes katolisismen i Berlin å få sig et særpreget ansikt og karakter. Her i verdensbyen må man alltid bekjenne sin religiøse farve — her er ikke plass for halvhet eller for å ta hensyn til omgivelsene, undtatt for så vidt som mangen lunken katolikk har funnet tilbake til sin tro, idet han reagerte mot den sjelløshet han møtte på sin vei. Ofte kan Berlins form for katolisisme forekomme den fremmede iakttagere å være noe for intellektuell og problemredet, men det må huskes at den i særlig grad tvinges til å ta stude til de forskjellige åndsretninger i tiden og forsvare sig mot dem. Og selv om Berlins katolikker kommer fra alle egner av riket og derfor kan forlene de enkelte menigheter med et broket og landlig anstrøk og danne en hindring for en ensrettet besluttosomhet og innsats, så kan man på den annen side der treffe mennesker for hvem sognekirkene og dens menighet betyr et uerstattelig hjem ved hvilket de henger med hele sitt hjerte og som de kan bringe de største ofre. Den fremmede som kan hende for første gang kommer i berøring med Berlins katolske liv, vil bli forbauset over den indre varme som stråler ut fra de katolske menigheter og fra de tallrike kirker og kapeller. I de siste årtier er disse blitt fler og fler — takket være menn som rådmann Eduard Müller viebiskop Deitmer, dr. Carl Sonnenschein, biskop Chr. Schreiber og biskop Nicolaus Bares.

Og ett til må fremheves: det store arbeidsfelt som den katolske kjærlighetsvirksomhet har funnet i

Berlin. Mønstergyldige sykehus og tallrike godgjørenhetsinstitusjoner avlegger vidnesbyrd om dette.

Det må fastslås at verdensstaden Berlin er reist på den katolske kristendoms fundament og at den i middelalderen var i besiddelse av ikke alene et blomstrende handels- og handverksliv men også et rikt religiøst liv. Dessverre har store brander og senere århundreders historiske ulykker ødelagt de fleste vidner om den gammelkristelige byggekultur. Berlin var iøvrig ikke bisperesidens i Middelalderen og har derfor aldri hatt en domkirke som behersket datidens bybillede. Derimot hadde den en rekke herlige kirker og klostre, således allerede i 1270 et franciskanerkloster og utenfor murene et St.Jørgenshospital. I 1297 nevnes et dominikanerkloster med heder.

I det 15. århundre var kurfyrst Friedrich, som bygget det første residensslott i byen, en ivrig befordrer av det religiøse liv. Han lot opføre et stort kapell i slottet og tok sig meget av sine undersåtters sjelelig velferd. Da han valfartet til Rom gav paven ham «den gylne rose», som kurfyrsten ved sin hjemkomst skjenket kapellet i Köln.

Berlin hadde selvfølgelig sine mange religiøse or-

ganisasjoner i middelalderen og intet gilde fant sted uten den blev innledet med gudstjeneste. I det offisielle festskrift som byen Berlin utgir i disse dager nevnes at på den tid var kristendommen borgernes liv, ikke kun en daglig andakt.

«Katholisches Kirchenblatt» slutter sin artikkel med følgende ord:

«Å være knyttet til sin historie er et sterkt aktivum for alle, men særlig når det gjelder den vesterlandske kultur. Derfor er det så viktig at man ved den nuværende 700-årsfest setter verdensstaden Berlins tilblivelse og vekst og dens vekslende fortid som midtpunktet for alle festlighetene. Ikke fordi vi er av den formening at man kan gjøre den historiske utvikling uskjedd eller springe over historiske tidsrum. Men det kan kun være en verdi å bli sig mest mulig levende bevist de historiske krefter av politisk, økonomisk eller religiøs-kulturell natur, som har formet vår by og gjort den stor. Da vil nemlig også nutiden høiakte disse fortidens krefter og dra omsorg for at fremtiden bygger videre på disse».

Social uke i Nederlandene.

Også Nederlandene har — i likhet med Frankrike — hatt sin store «sociale uke» som fant sted i dagene omkring 10. august i det vakre og stemningsfulle Jesuitt-kollegium i Rolduc, Limburg. Det var den 13. av slike uker og ledelsen var betrodd mgr. dr. H. Poels, en av Limburgs mest samfundsinteresserte geistlige. De foregående år har man kunnet glede sig over en fyldig representasjon av tyske katolikker fra grensedistriktene, men i år uteblev disse. Tilstede var alle Nederlandenes kjenteste katolikker, hvoriblandt bemerkedes justisminister Goseling, finansminister Steenberghe, koloniminister Welter og de fhv. ministre Marchant og Hijman.

Ukens hovedemne var «utformingen av den sanne livsanskuelse i belysning av de tre siste pavelige rundskrivelser», hvis bærende idé jo er den av Gud innstiftede verdensorden som menneskeheten ikke straffet kan ringeakte og sette sig ut over, men tvertom skal arbeide på å virkeliggjøre i kraft av sin av Gud skjenkede evne til å være fritt skapende vesener.

Det innledende foredrag: «Det sanne verdensbillede», blev holdt av professor Seb. Tromp, S. J., Rom, som sluttet med følgende ord: «Når staten og samfundet ikke bøier sig for den guddommelige verdensorden og de guddommelige lover, må Kirkens autoriteter uforsagt og uforferdet opplyse dem om deres plikter. La oss be at de må få kraft til det. La oss be at Guds Ånd engang vil sveve over disse tiders politiske og sociale kaos og at Gud atter vil uttale sitt «Bli lys!» — og det blir lys!»

Om aftenen fant en andakt sted hvor der blev bedt særlig for de nødstedte trosfeller.

Neste dag talte fhv. statsråd Marchant om nasjonalsocialismen. Den åndfulle foredragsholder ser i fenomenet nasjonalsocialismen en vranglære som kun kan beseires av den katolske kirke. Det var i rette tid at pavens rundskrivelse mot den blev utsendt — det var Guds stemme mot djevelens. Denne rundskrivelse måtte derfor ikke glemmes, men stadig forbli i erindringen.

Andre foredrag var om «Kommunismen» av pater Jacobs — om «kirkeforfølgelsen uundgåelighet» av dr. A. Corneliusen — envidere talte bl. a. dominikanerpater prof. dr. Kors om «utdypning og utbredelse av sannhetserkjennelsen», og rektor Colsen om «katolisismens bekjennelse og forsvar». Slutningsforedraget holdtes av prof. dr. Cruysberghs om «Sannhetens apostolat».

Fra Vikariatet.

Nedenstående meddelelse fra Danmarks Apostoliske Vikariat kunngjøres herved:

Lille Seminar for vordende Præster!

Efter H. Hellighed Pavens udtrykkelige Ønske og med Hans særlige Velsignelse vil et skandinavisk Præsteseminar blive aabnet i St. Andreas Kollegiets Bygninger i Ordrup d. 5. November i Aar.

Hensigten med dette Seminar er i dette at give skandinaviske Dreng og unge Mænd i den opvoksende Alder, der maatte føle sig kaldede til den hellige Præstestand, den fornødne Uddannelse og Viden (Mellemskole- og Studentereksamen), saaledes at de derefter ved katholske Universiteter i Udlandet vil kunne tage de filosofiske og theologiske Eksaminer, der udkræves for dem, der ønsker at gaa den gejstlige Vej, hvorfor følger, at Uddannelsen i det nye Præsteseminar vil blive af klassisk-sproglig Art.

Seminarieret vil få Karakter af en Kostskole, hvor der vil blive sørget for Elevernes timelige saavel som aandelige Fornødenheder. Det står under de skandinaviske Biskoppers Protektion, idet den praktiske Ledelse dog er overdraget til den katholske Biskop for Danmark. Undervisningen og den aandelige Ledelse vil blive besørget af danske, katholske Præster og Lærere, medens den disciplinære Assistance af en katholsk Lægmand.

Nærmere Oplysninger om Studieplan, Reglement, Side vil blive varetaget af H. Exc. Biskoppen med Betingelser for Optagelse, Pris etc. vil senere blive meddelt her i Bladet. Dog kan eventuelle Indmeldelser ske allerede nu til Det Apostoliske Vikariat, Bjerregaards Sidevej 1, København, Valby.

København, Valby, d. 10. August 1937.

Det Apostoliske Vikariat.

Hs. Høiærverdighet Biskop Dr. Mangers ønsker å henlede prestenes og foreldrenes oppmerksomhet på denne nye institusjon, som vil fjerne de materielle hindringer for å følge et prestekall. Det mottaes ennu innmeldelser for det første skoleår. De må — for norske elevers vedkommende — sendes Oslo Apostoliske Vikariat, Akersveien 5, Oslo, innen 1. oktober.

Herhjemme.

Fredrikstad. — Søndag den 15/8 lyttet St. Birgita menighet for siste gang til en av pastor Laudy's deilige predikener. På grunn av sommerferien, da de fleste jo er spredt for alle vinde, var det umulig å holde noen fest for vår sogneprest, før han forlot oss for å reise til Drammen. — Allikevel var menigheten møtt tallrik frem, og efter gudstjenesten samledes man i prestegårdens have for å si pastoren et siste farvel. — Kvinneforeningen hadde sendt takkebrev og blomster. På menighetens vegne takket konsul Berrum pastoren for det store arbeide han hadde nedlagt i Fr.stad i de forløpne tre år. — Til sist holdt pastor Laudy en liten formaningsstale til menigheten, som vi alle la oss på sinne. Måtte Gud velsigne pastoren i hans fremtidige virke!

U. V. B.

Drammen. Den vakre lille Sankt Laurentius-kirke i Drammen, pyntet til fest med praktfulle røde og hvite gladioler, var fyllt av tallrike fremmøtte trosfeller og ander-

ledes troende, da dens porter åpnet sig for å motta menighetens nye sogneprest, pastor Eugène Laudy. Mens det dyktige sangkor utførte en flerstemmig «Ecce Sacerdos» av Molitor, holdt Hs. Høiærverdighet biskop dr. J. Mangers sitt høitidelige inntog med ministrarer i spissen og ledsaget av den nye sjelehyrde samt rektoren for St. Halvardsklostret i Sylling, pastor Celestin Riesterer. Efter at menigheten hadde bedt om den Hellige And's bistand og «Veni Creator Spiritus» var sunget, tok prestene plass i pretekoret mens biskopen holdt en inspirert og tankevekkende tale om prestedømmets betydning og oppgave. Et dypt gripenede øieblikk oplevde alle, da den nye sogneprest, knelende foran biskopen, avla trosbekjennelsen og biskopen i den Hellig Treenighets navn overdrog ham hans nye menighet. Vel sjeldent blev salmen «Store Gud, vi lover Dig» båret av så levende og varm takknemlighet mot den Allmechtige som i sin barmhjertighet atter hadde gitt den lille kristne flokk en fører og sjelehyrde. Høimessen blev celebrert av sogneprest Laudy der også holdt prekenen, hvori han særlig utviklet den tanke at det var prestens helligste hverv å søke og å finne Kristus den krosfestede i de sjeler som var blitt ham betrodd. — Efter høimessen samledes alle i det vakre nye foreningslokale, hvor to yndige småbarn, Kjell og Grete Kristiansen, overrakte skjønneliker til Hans Høiærverdighet og til sognepresten. Derefter blev menighetens følelser på en fortrinlig måte tolket i et dikt, deklamert av frk. Margarethe Drøivold. I hjertelige og manende ordelag opfordret så Hans Høiærverdighet St. Laurentii menighet til å slå ring om den nye sogneprest. Derefter tok pastor Laudy ordet for i særdeleshet å minnes sine to siste forgjengere i embedet, avdøde pastor Swietlik som fant den siste hvile i kirkens skygge og hvis forbønn hos Gud måtte velsigne hans virke i Drammen, samt pastor August Rottier som hadde nedlagt et fortjenstfullt arbeide for denne menighet der aldri vil bli glemt. Han fremhevet at han nettop gjennom sitt gode vennskap med pastor Rottier, allerede før hadde hatt anledning til å stifte bekjentskap med mange av sine nuværende sognebarn, og dvelte en stund ved minnet om sin forgjengers 25-års jubileum som prest, hvor han hadde vært et lykkelig vidne til menighetens varme hengivenhet for sognepresten. — Derefter hadde biskopen og prestene anledning til å hilse på hver enkelt av de tallrike tilstedeværende. — I dagens løp vidnet mange brever og telegrammer, både fra Norge og fra utlandet, om den store interesse sogneprest Laudys virke følges med. Måtte Gud rikelig signe den nye sogneprests virke blandt oss.

X.

Porsgrunn. Som bekjent har Vår Frue kirke i Porsgrunn i løpet av sommeren gjennegått en betydelig forandring, ikke alene er den nemlig blitt betraktelig utvidet, men den er først og fremst blitt flyttet tvers over gaten og inn på prestegårdens tom. Arbeidet er nu så langt fremskredet at man kan fastsette dagen for den nye innvielse til søndag 10. oktober. Man håper i Porsgrunn på stor deltagelse av utenbys katolikker og et detaljert program er under utarbeidelse.

— og derute

Kjærlighetsverk for livstrette. I Wien har en prest optatt et virke for de livstrette som han tar sig av uten hensyn til konfesjon eller nasjonalitet. I siste måned har han hindret 150 mennesker i å begå selvmord og 600 personer som har forsøkt det, har han besøkt på sykehusene og gitt nytt livsmot.

På grunn av uhell i trykkeriet utkommer dette nummer med 2 dages forsinkelse.

Redaktør: Mgr. Irgens.
K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.